

APPELLATE CRIMINAL

ਬਾ ਅਦਾਲਤ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ, 1960 ਦੀ 271,

ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ-ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ-ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ੇ-ਕੀ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਬੰਧਨ ਹੈ-ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਰਥ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਾਰਜ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਬਣਾ ਕੇ ਕਰਜ਼ਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਚਾਰਜ. ਜੇਕਰ ਲੈਣਦਾਰ ਨੇ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਲਈ ਖਰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਲੈਣਦਾਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ, "ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ" ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਵਾ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ, ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ

ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਪਰੀਖਣ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਕਰਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਲਈ ਖਰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜਾ, ਕੀ ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਕੀ ਲੈਣਦਾਰ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਬੰਧਨ ਵਜੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਇਆ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ

ਗੋਪਾਲ ਕੋਹਲੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 25 ਜੂਨ, 1956 ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਕੁਰਕੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਸਬੰਧੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਰੱਖਤਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰੁੱਖ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 352-8-0, 10 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਧੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਦਰਖਤਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਐਚ ਐਸ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ

ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਫੈਸਲਾ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੋ ਭਰਾ ਸਨ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ। ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਊਧਮ ਕੌਰ ਨੂੰ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚਲੇ ਸਾਰੇ ਹੱਕ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਫਿਰ ਊਧਮ ਕੌਰ ਨੇ ਸਾਲ 1950 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 200/527 ਲਿਆਂਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਬਾਕੀ ਅੱਧੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਡੇਢ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। 11,000 ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਧੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ

ਕਿਸੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਅਵਿਭਾਜਨਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ 5000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਉਸ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। 11,000 ਇਹ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮਿਲ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲੜਨ ਲਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ: 11,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਉਸਨੇ ਰਾਮ ਲਾਲ ਤੋਂ ਕੁਝ ਰਕਮ ਉਧਾਰ ਲਈ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਪਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਨੋਟਸ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ। ਏਕੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਕੀਕਰਣ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਰੁਪਏ ਉਧਾਰ ਲਏ ਸਨ। ਚੌਥੇ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 1,600। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਰਾਮ ਲਾਲ ਨੇ ਫਿਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ। ਉਧਮ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰੋਨੋਟ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੂਲ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਾਮੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਧਮ ਕੌਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਿ. ਉਧਮ ਕੌਰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੂਟ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਧਮ ਕੌਰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤ ਤੋਂ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 18,000 "ਉਧਮ ਕੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6" ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਧਮ ਕੌਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ

ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਧਮ ਕੌਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ "ਕੀ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉਧਮ ਕੌਰ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਹੈ?" ਅੱਧੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਧਮ ਕੌਰ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਿਕਰੀ-ਹੋਲਡਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਚਾਰਜ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸਿਰਫ 1000 ਰੁਪਏ ਸੀ। 13-8-0 ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਰੁਪਏ ਸੀ। 705. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦਰੱਖਤ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਦਿਆਲੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਜੇਕਰ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅੱਧੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਧੰਨਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।" ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅੱਧੀ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡਣ ਸਬੰਧੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਾਰੇ ਦਰੱਖਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਰੁ. 352-8-0 10 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਧੇ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰੁੱਖ ਇਹ ਫੈਸਲਾ 25 ਜੂਨ, 1956 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 5 ਨਵੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ,

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਮਰ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਰਾਮ ਲਾਲ ਦਾ ਮੁਖਤਿਆਰ-ਏ-ਆਮ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਈ.ਐਫ.ਏ. 1956 ਦਾ ਨੰਬਰ 174। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਕਿ ਰਾਮ ਲਾਲ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਥੇ 27 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ, ਅਰਥਾਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 8 ਜਾਂ 9 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲ. ਇਸ ਮੌਤ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਅਮਰ ਕੌਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਡਿਕਰੀ-ਹੋਲਡਰ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਪੁੱਤਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਸੀ, ਅਤੇ 25 ਜਨਵਰੀ, 1957 ਨੂੰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਮ ਲਾਲ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ 19 ਮਾਰਚ, 1958 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ, ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। . ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 29 ਜੁਲਾਈ 1958 ਨੂੰ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 307 ਆਫ 1958 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 1 ਅਗਸਤ, 1958 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 28 ਜੁਲਾਈ, 1960 ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਦਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਸੀ। . ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਮਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਜੋ ਅਮਰ ਕੌਰ ਕੋਲ ਸੀ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਮਰ ਕੌਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ 3 ਅਗਸਤ, 1960 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪਹਿਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਕੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਲਾਲ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਮਰ ਕੌਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਟਕਰਾਅ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਕੋਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ 28 ਜੁਲਾਈ, 1960 ਤੱਕ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 28 ਜੁਲਾਈ, ਅਤੇ 3 ਅਗਸਤ, 1960 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇੰਨੀ ਛੋਟੀ ਹੈ ਕਿ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ-ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। 2.50 nP ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 2.65 nP. ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕਲਰਕ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਆਦਮੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਮੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਕਮੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਇਹ ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਵੱਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਊਧਮ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਅਸਲ ਸੂਟ ਦੀ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 11,000 ਉਸਨੇ ਊਧਮ ਕੌਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੁ. 11,000, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ

ਕੀਮਤ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਨ, ਪੂਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਨ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਹੁਣ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਵਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਾਰਜ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਖਰਚੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ. ਅਜਿਹਾ ਚਾਰਜ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵੈਧ ਚਾਰਜ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਲੈਣਦਾਰ ਕੋਲ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਲਕੱਤਾ, ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਨਾਗਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ। ਪੌਡੋ ਯਸ਼ਵੰਤ ਕੁਲਕਰਨੀ ਬਨਾਮ ਮਿਸਰੀਲਾਲ ਸੂਰਜਮਲ (2) ਵਿੱਚ, ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਬਿਊਮੋਂਟ ਸੀ.ਜੇ. ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ-ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਰਜ਼ਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਰਿਵਰਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਇੱਕ ਚਾਰਜ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲੈਣਦਾਰ ਨੇ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਈ. ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਲੈਣਦਾਰ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੌਜੂਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ

ਵਿਰੁੱਧ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਰੂਪ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਕਮ ਉਧਮ ਕੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਧਮ ਕੌਰ ਨੇ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਅਹਿਸਾਨ ਕਰਕੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਵਾਰਸਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਉਧਮ ਕੌਰ ਪਰ ਆਪਣੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਪਤੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਉਧਮ ਕੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ" ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਉਧਮ ਕੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਧਮ ਕੌਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ" ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। "ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ" ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ, ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਅਸਲ ਪਰੀਖਣ ਇਹ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ, ਕੀ ਕਰਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੂਜਾ, ਕੀ ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ

ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਕੀ ਲੈਣਦਾਰ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬੰਧਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਜਾਇਦਾਦ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਨੰਦਰਾਓ ਵਿੱਠਲਰਾਓ ਮਰਾਠੇ ਬਨਾਮ ਅੰਨਪੂਰਣਬਾਈ ਕੇਸ਼ਿਓ ਰਾਓ ਮਰਾਠੇ (3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਵਿਅਨ ਬੋਸ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੈੱਡ-ਨੋਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ:

"ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾ ਕਰਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਵੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸਨੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਲ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਚਾਰਜ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਪੈਸੇ ਐਡਵਾਂਸ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਂਡ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਲੈਣਦਾਰ ਦੀ ਵੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੇ ਜਾਇਦਾਦ, ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।"

ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੇ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਇੱਕ ਸੰਕੇਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੈਣਦਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੇਣਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੰਨਾ 301 'ਤੇ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਚੰਦਰਭਾਗਾਬਾਈ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।"

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੈਣਦਾਰ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਸਗੋਂ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਭਰਾ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਭਰਾ ਕੇਵਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਸਤੀਧਾਨ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣਗੇ। ਊਧਮ ਕੌਰ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਇਹ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣਦਾਰ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਬਣ ਗਈ ਸੀ।

ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪਰ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਇਸ ਹਰਕਤ ਕਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖੁੱਸ ਗਈ ਸੀ। ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਭਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਖੋਹ ਲਿਆ ਸੀ। ਊਧਮ ਕੌਰ। ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਊਧਮ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਊਧਮ ਕੌਰ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਣ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਜੋ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਬਚ ਗਈ ਸੀ। ਊਧਮ ਕੌਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰੇ। ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਊਧਮ ਕੌਰ। ਕਰੀਮੁਦੀਨ ਬਨਾਮ ਗੋਬਿੰਦ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ:-

"ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਉਹ ਵਸਤੂਆਂ ਸਨ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਗੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ, ਪਰ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ, ਜਾਇਦਾਦ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।"

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੇਲੇ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਧਮ ਕੌਰ ਦਾ ਪਤੀ ਭਰਾ ਸ. ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ (ਹੁਣ ਫ਼ਰਮਾਨਧਾਰਕ) ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹੋ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਧਮ ਕੌਰ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਲਈ ਹੁਣ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਮਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੁੱਲ ਘਟਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਰੁ. 18,000, ਰੁ. 11,000 ਰੁਪਏ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅੱਧੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਗਾਊਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੰਨੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਬੋਝ ਇਸ ਦੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੈ ਸਕਦਾ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੈ।

ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰਾਹਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਇੱਕ ਅੱਧੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ, ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਅੱਧੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਕੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ, ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਖਰਚੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਰਾਹਤ ਲਈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਲਈ ਖਰਚੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਵਿਧਵਾ ਉੱਤੇ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਿਰਫ਼ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਰਾਹਤ ਲਈ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਆਜ ਦੀ ਵਸਤੂ 900, ਜੋ ਕਿ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਆਜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 11,000 ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਰੁ. 11,000 ਅਗਾਊਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਰੁ. ਰੁੱਖਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ 705. ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। 11,705 ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਦੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਨਾਲ ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ। 12,605 ਹੈ। ਇਸ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 1000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 12,700 ਰੁਪਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ. 95 ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ। ਇਹ ਉਹ ਅਧਿਕਤਮ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਾਰੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਆਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੂਜੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। . ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖਰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਹੈ। 5,300 ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚੋਂ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਦਰਖਤ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਵੀ ਦੇਣਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਜੋ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। 5,300 ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ

ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ

ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਅਨੁਵਾਦਕ)